

Richard B. Primack, Pavel Kindlmann, Jana Jersáková: Úvod do biologie ochrany přírody

Profesora Primacka jsem měl možnost poznat osobně na jeho kurzu věnovaném globálním změnám klimatu. Zaujal mne tehdy svým přátelským vystupováním a pro mnohé studenty byl ztělesněním pravého amerického vědce s odvážnými teoriemi, ale i smyslem pro humor, tj. s velkým nadhledem. To lze demonstrovat na jeho nápadu pomáhat motýlům před globálními změnami klimatu tím, že je budeme přemísťovat na jiné, dosud méně ovlivněné lokality. Ona přátelskost se u něj zase projevila např. nabídkou pro studenty zaběhat si s ním každé ráno před začátkem kongresu v maďarském Rábu (Eger). Každý, kdo dorazil, dostal jím podepsanou knihu. Mám ji rovněž, ale získal jsem ji méně namáhavým způsobem.

Recenzovaná publikace, přesněji řečeno učebnice, navazuje na svou starší podobu *Biologické principy ochrany přírody* vydanou stejnými autory ve stejném nakladatelství o 10 let dříve. Hezkou recenzi na knihu tehdy napsal S. Vaněk (Vesmír 2001, 9: 516). Mezitím se u nás např. rozběhla evropská síť Natura 2000 v podobě Evropsky významných lokalit; systém, který se

tehdy teprve rodil. Knihu lektorovali V. Jarošík, F. Urban, T. Kučera a S. Mlčoch. Jako správná učebnice se dobře čte, obsahuje řadu příkladů z praxe, která díky osloveným českým spoluautorům (jejichž počet dosahuje podle mých propočtů u různých tematicky zaměřených statí celých tří desítek) pokrývá velmi dobře i stav v naší republice, potažmo v Evropě. Kniha je ideální pro přípravu praktických cvičení k univerzitnímu předmětu biologie ochrany přírody, neboť každá kapitola je zakončena shrnutím, otázkami a úkoly k zamyšlení a doporučenou literaturou. U literatury se mi líbí, že vždy jednou větou je popsán hlavní výstup dané práce. Celá kniha není vlastně doslovná kopie originálu vydaného v nakladatelství Sinauer Associates, která proto možná ani není citována. Výjimečně se mi ale stalo, že jednu citaci jsem v tomto systému nedohledal.

Kapitoly shrnující základy ekologie, genetiky a ochranné biologie (co je to biodiverzita a jakou má hodnotu, její ohrožení a vymírání) zabírají téměř polovinu učebnice. Poté se začteme do optimističtější části o ochraně populací a druhů

i chráněných území. To už jsme téměř ve třech čtvrtinách knihy. Ne všechny příklady ochranné praxe jsou ale pozitivní, jako např. zmiňovaný a právem kritizovaný lesnický způsob hospodaření na soutoku Dyje a Moravy. Nakonec ale i management v oblasti lesnictví a zemědělství se začíná pomalu měnit pod tíhou argumentů z biologických věd. První se řeší za pomoci Národního lesnického programu, druhé zásluhou soukromě hospodařících zemědělců, kteří se nebojí postupovat alternativním a pro přírodu mnohdy šetrnějším způsobem. Pro mě nejzajímavější byly ovšem závěrečné kapitoly o ochraně mimo chráněná území a o trvale udržitelném rozvoji.

Ochranná biologie jako moderní věda se bez vazby na veřejné dění prostě neobejde. S tím je spojeno získávání veřejné podpory přes šíření osvěty a dohody. To je právě ono, co nám chybí. A proto si myslím, že by tuto knihu měl mít každý, kdo činí rozhodnutí s dopadem pro ochranu přírody na nejrůznějších úrovních, ať už je to úředník na obecním nebo krajském úřadě, na Agentuře ochrany přírody a krajiny, student či vyučující na univerzitě nebo vědecký pracovník. Pro všechny výše zmíněné, kteří by chtěli načerpat další praktické příklady, by se osvědčil překlad do češtiny další podobně zaměřené knihy *The Conservation Handbook* od Williama J. Sutherlanda.

**Portál, Praha 2011, 472 str.
Doporučená cena 699 Kč**

Pavel Sladký

Království lesa vítězem Ekofilmu

Ve dnech 3.–9. října 2011 se v Českých Budějovicích, Třeboni a Českém Krumlově uskutečnil 37. ročník Ekofilmu, mezinárodního filmového festivalu o životním prostředí, přírodním a kulturním dědictví. Šestičlenná festivalová porota posuzovala 59 soutěžních snímků z celkem 202 přihlášených. Velkou cenu Ekofilmu získal na závěrečném večeru v Českém Krumlově

britsko-německý film *Království lesa* (režie Jan Haft). Porota ocenila „unikátní a profesionálně dokonale zvládnutý pohled na život v evropských (pra)lesích, zejména smysluplné využití audiovizuálních technologií, sílu příběhu a celkovou atmosféru díla.“ Tento snímek, používající i některé postupy žánrového hraného filmu k vysvětlení ročního cyklu v evrop-

ských lesích (natáčelo se především v německých národních parcích, mimo jiné také v NP Bayerischer Wald), sklídl ohlas i u diváků. U nich ale nejvíce bodoval portrét festivalového moderátora Jaroslava Duška ve filmu *Když kámen promluví* (režie Viliam Poltikovič).

Cenu za režii získala Ekonomika štěstí režisérské trojice Helena Norberg-Hodge, Steven Gorelick a John Page z USA. Cena za kameru patří tento rok filmu *Divoká Skandinávie – Finsko*, který snímali Ivo Nörenberg, Jan Henriksson a Rolf Steinmann. Cenu studentské poroty dostal domácí snímek *Silva Gabreta – jak se rodí šumavský horský les*, za kterým stojí Ivan Střítešský a Ladislav Miko. Členy poroty tento film oslovil, protože „divákovi poutavě a názorně odhaluje procesy probíhající obecně v lese.“ Mezi oceněnými je tedy hned několik filmů, které se stejně jako letošní ročník festivalu váží k Mezinárodnímu roku lesů, vyhlášenému OSN. Ministerstvo životního prostředí udělilo svou cenu animovanému filmu zaměřenému na dětského diváka – *Slovíčka Marie Procházkové*. Kompletní seznam vítězů je k nalezení na internetových stránkách www.ekofilm.cz, ukázky obsahuje festivalový Youtube kanál na adrese www.youtube.com/ekofilmfestival.

1 Festival měl i odborný doprovodný program, např. seminář *Péče o lesy v národních parcích ČR*, který připravil Radek Drahňý ze Správy KRNP. Foto L. Sváček

